

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a

României

DRUMEȘ, MIHAIL

Cutezătorii lumii / Mihail Drumeș. - București:

Orizonturi, 2019

ISBN 978-973-736-405-0

821.135.1

Tehnoredactare: Raluca Tudor

Corectură: Dușa Udrea-Boborel

Copertă: Raluca Tudor

Editura ORIZONTURI – București
B-dul Libertății nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20
telefon: 021.317.76.79, 0744.531.333
e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro

Mihail Drumeș

CUTEZĂTORII LUMII

EDITURA ORIZONTURI

- Re: O istorie a războiului rece de Yvan Vanden Berghe, 24,99 lei
 Istoria Imperiului Otoman de Lord Kinross, 29,99 lei
 Yalta: Cedarea României către ruși de Nicolae Baciuc, 24,99 lei
 Singurătatea unei regine de Pilar Eyre, 24,99 lei
 Agenda farmaceutică de Teodora Costea, 29,99 lei
 Amanta soțului de Xavier de Montepin, 17,99 lei
 Mizerabilii de Victor Hugo, repovestită de Pauline Francis, 15,99 lei
 Fantoma de la operă de G. Leroux, repovestită de P. Francis, 15,99 lei
 Contele de Monte Cristo de A. Dumas, repovestită de P. Francis, 15,99 lei
 Povestea celor două orașe de C. Dickens, repovestită de P. Francis, 15,99 lei
 10 cărți celebre repovestite pe scurt de Mihail Drumeș, 19,99 lei
 Avocatul casei de Mădălina Gătej, 24,99 lei
 Noua lege a pensiilor în vigoare din septembrie 2021, 14,99 lei
 Un cuplu autentic de Henry James, 17,99 lei
 Giuvaierul de Guy de Moupasant, 17,99 lei
 Codul rutier 2019, 24,99 lei
 Păcatul de Luigi Pirandello, 9,99 lei
 Papillon (vol. 1-2) de Henri Gharrere 11,99 lei
 Vraciul (vol. 1-2) de Tadeusz Dolega-Mostowicz, 11,99 lei
 Jurnal din închisoare (vol. 2) de Ștefan Andrei, 12,99 lei
 Marele pescar (vol. 1-2) de Lloyd Douglas, 11,99 lei
 Florile răului de Charles Baudelaire, 14,99 lei
 Inimă Sălbatică (vol. 1-3) de Caridad Bravo Adams, 11,99 lei
 Miliardarul de Michel de Saint Pierre, 11,99 lei
 Moll Flanders de Daniel Defoe, 11,99 lei
 Din frac în Zeghe de Ștefan Andrei, 14,99 lei
 Istorie și tradiție la europeni de Dominique Venner, 17,99 lei
 Istoria Romei Antice de Marcel Bordent, 17,99 lei
 Marile Religii de Philippe Gaudin, 14,99 lei
 Istoria civilizațiilor de E. Braunsein, 17,99 lei
 Fidelitate de Jennie Gerhardt, 11,99 lei
 Mari procese din istoria justiției de Yolanda Eminescu, 14,99 lei
 Viața intimă a lui Napoleon de Octave Aubry, 14,99 lei
 Scrisoarea furată, Nuvele și povestiri de Edgar Allan Poe, 11,99 lei

Cuprins

MAGELLAN

Cea dintâi călătorie în jurul Pământului..... 7

CĂPITANUL ROBERT SCOTT

Tragica expediție la Polul Sud..... 49

JEAN BART

Legendarul erou al mărilor..... 132

ALFRED NOBEL

Un mesager al păcii 167

CUCERITORII VĂZDUHULUI

Leonardo da Vinci 203

Francesco Lana 214

Frații Montgolfier 218

Contele Zeppelin 224

Otto Lilienthal 239

FRAȚII WRIGHT

Cei dintâi aviatori 243

AUREL VLAICU

Primul zburător român 278

MAGELLAN

Cea dintâi călătorie în jurul Pământului

Magellan a fost unul dintre cei mai de seamă eroi ai mărilor pe care i-a avut omenirea. Viața lui zbuciumată e împletită cu fapte atât de extraordinare, încât pare de-a dreptul o legendă izvorâtă din închipuirea oamenilor.

Călătoriile în necunoscut ale lui Cristofor Columb, care stârniseră în lumea întreagă o vâlvă nemaipomenită (așa cum, de pildă, astăzi ar zbura cineva pe planeta Marte și s-ar întoarce de acolo nevătămat), au înfierbântat gândurile portughezului Magellan și i-au înfiripat un vis care îl va obseda ani de-a rândul: să găsească, pe același drum al înaintașului său, o ieșire spre Oceanul cel Mare (astăzi, Pacific), ca să ajungă în îndepărtatul Orient și de acolo, încărcat de glorie, să se întoarcă spre apus în patrie, făcând astfel ocolul pământului pe apă.

Năzdrăvanul vis al cutezătorului Magellan se împlini până la urmă. Dar cu câte necazuri, cu câte strădănii, cu câtă perseverență! Însuși inițiatorul acestui vis nu va mai fi printre pușinii care se vor întoarce din această călătorie.

Nu găsi înțelegere în patria sa. Regele Emmanuel îi respinse îndrăznețul plan, așa cum făcuse și cu Cristofor Columb, înaintașul său. În schimb, îl ajută Carol Quintul, băiețandru neînfricat care domnea în Spania.

Se întâlniseră două nume mari ale istoriei.

Într-o bună zi, cinci corăbii încărcate de oameni și merinde porniră voioase în larg, spre Indiile apusene, să cucerească pământuri noi pentru coroana spaniolă și să-i creștineze pe „sălbaticii” locuitori ai insulelor răspândite pe întinsul Oceanului cel Mare.

Trei ani de zile ținu această întâi călătorie în jurul lumii. Suferințele pe care le îndurară marinarii pe vechile corăbii fură îngrozitoare. Pe deasupra, Magellan trebui să înăbușe o revoltă și să taie capul răzvrătitului nobil Queda.

Trecură prin Țara de Foc, după peripeții multe, și, găsind, în fine, o trecere spre Oceanul Pacific, plutiră luni întregi pe ape nesfârșite și încremenite, flămânzi și înnebuniți de arșiță. Nenumărați marinari pieriră de foame și boli, alții se hrăniră cu propriile lor curele și cingători, după ce mai întâi le muraseră în apa sărată a Oceanului.

Dar încrederea nemărginită a lui Magellan a învins tragedia foamei. În zare se ivea îmbietor Arhipelagul Molucelor.

Totuși, soarta eroului nostru era pecetluită. El nu va avea parte să se bucure de gloria descoperirilor sale. Într-o luptă cu indigenii, neînfricatul Magellan, cu sufletul aprins de dorul unor țărături necunoscute, pieri

dureros și nedrept.

Fapta lui însă trăiește și astăzi și va trăi întotdeauna.

I

PAJUL DIN LISABONA

În anul 1494, la curtea regelui din Lisabona, Emmanuel, era zarvă mare. Trebuia să sosească un trimis al Papei din Roma cu o scrisoare pentru dreptcredinciosul rege care se plânsese mai demult împotriva regelui Spaniei. Cei doi regi stăpâneau cea mai mare parte a lumii cunoscută pe vremea aceea și amândoi sprijineau la fel credința catolică. Neînțelegerea dintre Madrid și Lisabona nu putea fi decât în paguba „drepte” credințe și, când Papa află de supărarea regelui portughez, îi cercetă plângerea cu toată luarea aminte, chemă la sine câțiva prelați, amirali și geografi din Roma și, după o îndelungată chibzuire, îi trimise răspunsul.

Solul care aducea scrisoarea Papei era însuși cardinalul-secretar al Vaticanului.

În acea dimineață a primei duminici din luna aprilie, soarele își arunca lumina aurie peste apele fluviului care străbătea orașul, peste golful unde se legănau bărcile și caravelele înarmate ale suveranului, peste palatele de marmură și peste grădinile doldora de verdeață.

La fereastra cea mare care deschidea vederii priveliștea portului și a Oceanului, regele, numai în halat și scufiță, aplecat pe o hartă a pământului desenată de un călugăr cu multă știință, sta de vorbă cu matematicianul Universității din Madrid, adus pe furiș din capitala dușmanului său. Regele era furios și nici speranța într-o împăcare prin mijlocirea Papei nu-l potolea.

— Crezi oare, Don Piedis, zise regele, că Spania are

dreptul să folosească singură bogatele insule descoperite de Columb în apusul Oceanului?

Don Piedis răspunde:

— Sire, Indiile descoperite de Columb aparțin Spaniei, pentru că descoperirea lor s-a făcut pe cheltuiala personală a regelui Spaniei. Dacă această cheltuială ar fi fost făcută de Majestatea-Voastră, atunci...

— Știu, știu! Îl întrerupse regele. Vrei să spui că regele Spaniei a fost mai puțin zgârcit decât mine, a pus la bătaie câteva donițe cu monede de aur și acum i se întorc caravelele încărcate cu drugi galbeni, cu perle și sclavi. Dar regele Spaniei uită – sau se face că uită – un lucru, anume că navigatorul era cetățean portughez, era supusul meu! Și fără curajul, priceperea și istețimea lui Columb, n-ar fi pus stăpânire pe Indii.

Don Piedis tuși, se prefăcu a cerceta harta întinsă pe masă, apoi zise cu glas scăzut:

— Sire, Columb, supusul Majestății Voastre, a cerut de câteva ori sprijinul părintelui vostru, dar propunerile lui n-au fost niciodată luate în seamă. Ba odată fu amenințat cu închisoarea și arderea pe rug, deoarece planul său de-a ajunge în Indii, călătorind mereu spre apus – când se știe că Indiile se află la Răsărit –, se întemeia pe credința că Pământul e rotund, o adevărată erezie osândită de Biserică. Columb fu silit să fugă din Portugalia, în puterea nopții, și numai din întâmplare scăpă cu viață de urmăritorii părintelui vostru.

— Cunosc întâmplarea, o cunosc! bombăni regele mofluz, privind pe fereastră.

Apoi, întorcându-se către matematician, zise cu disperare, ridicând brațele:

— Uite, așa îi nenorocesc părinții neprevăzători pe urmașii lor! De ce nu l-a sprijinit tata pe Columb? De ce s-a temut să riște câteva caravele, câțiva marinari,

câțiva bani? Indiile ar fi fost azi ale Portugaliei!

Matematicianul zise, arătând harta:

— Sire, n-aveți de ce să vă faceți inimă rea. Pământul cred că e mai mare decât și-l închipuie geografii din zilele noastre. Dar priviți această hartă! Dacă într-adevăr pământul e rotund, cum susțin unii astronomi și călugări eretici, ceea ce nu e scris pe aceste două circumferințe, ceea ce e întunecat se arată a fi mult mai mare decât lumea pe care o vedem.

Dacă Majestatea Voastră vrea să-și întindă stăpânirea, n-are decât să trimită câțiva navigatori portughezi dincolo de Indiile apusene – în ținuturi pe care nu le-a cercetat încă niciun european și unde se află poate bogății mult mai mari decât ale spaniolilor... Majestatea Voastră are caravele puternice din lemn de stejar, înarmate cu tunuri de bronz, iar pivnițele palatului și ale mănăstirilor regatului gem de butoaie cu pulbere neîntrebuințată. Ele ar putea să străbată cu ușurință toate mările pământului, cunoscute și necunoscute, iar hai-manale care să-și caute norocul pe alte meleaguri se găsesc destule în piețele Lisabonei.

— Ai dreptate, zise regele. Dacă totuși vasele mele se întâlnesc cu cele spaniole și, în loc să cucerească ținuturi noi, se iau la harță? Ce facem atunci?

La o asemenea situație matematicianul nu se gândise încă și rămase o clipă uluit, fără a putea da un răspuns. Din fericire, tocmai atunci sună trâmbița de la poarta mare a palatului, semn că se apropia alaiul care-l aducea pe trimisul papei.

— Și eu care nu mi-am pus încă peruca!

Zicând acestea, regele se repezi într-una dintre camerele învecinate.

După solemnitătea primirii cardinalului în sala de recepție, oaspetele fu condus în iatacul reginei.

Cardinalul îi dădu binecuvântarea, apoi se retrase un pas și scoase din buzunarul sutanei de mătase vișinie un sul de pergament, pe care începu a-l citi încet, monoton, îndelung. Era scrisoarea Papei, în latinește, către Majestățile Lor regele și regina Portugaliei. După o vreme, regina, plictisindu-se, făcu un semn cu mâna. Ușa din dreapta se deschise. Intrară un paj și o micuță domnișoară de onoare. Cel dintâi aduse o tavă pe care se afla o oglindă, o fiolă de praf și o cutie de bomboane. Luând oglinda, regina își cercetă chipul, își potrivi zulfii și începu a se parfuma.

Pajul și domnișoara de onoare trecură de partea cealaltă a divanului, unde nu-i vedea nimeni.

Nu se cunoșteau. Pajul slujea de mai bine de cinci ani, iar domnișoara fusese trimisă la curte, numai de o lună, de stareța Mănăstirii Maria Magdalena, din munții de la miazănoapte.

— Cum te cheamă? îl întrebă fără sfială domnișoara de onoare. Și ochii ei negri, cu sprâncenele tari, îmbinate, căzură, grei de simțăminte, asupra pajului înalt, subțiratic și bălai ca un spic de orz.

— Magellan, așa mă cheamă, răspunse tânărul privind-și vârful pantofului de atlaz.

— Și mai cum?... Care ți-e numele cel mic? stăruia fata.

— Fernando. Fernando Magellan!

— Ești de mult la curte? și, fără a mai aștepta răspuns, fata urmă: Eu sunt numai de o lună. Pe mine mă cheamă Clara de Vales. Îmi place mult aici la curte. E mai frumos ca la mănăstirea de maici din munți. Mi s-a spus că aici, la Lisabona, nu ninge niciodată. În munți ninge aproape tot anul. Dar până acum am fost ținută aici numai între domnișoarele de onoare. E întâia oară când fac serviciul cu un paj. Cum ai spus că te cheamă?

Pajul ridică asupra ei privirile albastre, reci, severe și răspunse, abia pronunțând silabele:

— Domnișoară Clara e mai bine să tăcem, să ascultăm ce citește cardinalul. E o scrisoare a Papei către regele nostru. E ceva foarte însemnat.

— O! Ceva însemnat! Și încă pe latinește! Dumneata știi latinește?

— Desigur, răspunse tânărul. La curte numai servitorii și vizitii nu știu latinește. Trebuie să înveți și dumneata. În latinește se învață geografia, istoria, astronomia, navigația, matematicile.

Fata îl privi cu ochi mari, aproape speriată:

— Și... și ai învățat geografie, istorie, navigație și toate pe latinește?

— De bună seamă, răspunse tânărul, mirat de asemenea întrebări. Cine nu învață nu are ce căuta la curte, și eu am venit aici să învăț.

— Oh, mi-e milă de dumneata, Fernando Magellan! rosti fata cu glas înduioșat. Fac prinsoare că nici nu știi să dansezi!

Magellan râse cu tristețe, apoi răspunse:

— La ce mi-ar folosi? Rostul vieții mele nu e să dansez. Soarta mea nu e deloc veselă. Asta o știu de când eram de cinci ani, când a murit tata și ne-a lăsat singuri pe lume, pe mama și șase frați, numai cu un petic de pământ. Eu trebuie să învăț mult, domnișoară Clara, așa că n-am timp să dansez. Trebuie să răscumpăr pentru familia mea moșia părintească pierdută odată cu moartea tatii.

Glasul monoton al cardinalului se auzea citind mereu lunga scrisoare a Papei. Fernando Magellan tresări. Cuvintele latinești îl izbiră deodată.

Fernando Magellan șopti:

— Împărăția lumii s-a împărțit de azi înainte în

două. Papa a trimis solie regelui nostru că, pe întinderea Oceanului, a tras o linie, dincolo de pământurile descoperite de Columb. Până acolo va stăpâni regele Spaniei...

Tânărul oftă din nou, apoi urmă:

— Dincolo de acea linie n-a călătorit încă nimeni, domnișoară Clara! Mă gândesc să cad în genunchi înaintea regelui nostru și să-i cer învoirea de a porni în cercetarea apelor, mai departe, tot înainte, până la noi, la Lisabona, dacă pământul e rotund, precum însumi cred.

— Și nu ți-e frică, Fernando? Dacă pe acolo sunt sălbatici, mâncători de oameni... zise fata căutându-i privirea.

— Sunt poate și golfuri cu perle, livezi cu mirodenii, munți cu aur și argint. Cine se teme de moarte n-are parte de viață. Voi cere regelui îngăduința de a pleca și de a purta dincolo de linia împărăției spaniole flamura noastră portugheză.

Și ochii tânărului se aprinseră de un foc ciudat.

În aceeași clipă, trompetele de sub ferestrele iatacului reginei izbucniră cu putere.

Audiența se sfârșise.

Cardinalul se înclină dinaintea reginei, strângând sulul de pergament din care citise. Regina mai luă o bomboană și înclină și ea capul cu zulfii bălai.

II FUGARII

Trecură de atunci douăzeci și doi de ani.

Într-o noapte ploioasă, doi călăreți coborau munții pe o potecă, pe cai mărunți, ale căror copite călcaseră toate cărările. Înveliți în pelerine lungi cu glugi, călătorii

mergeau prin beznă fără a schimba un cuvânt. Ploaia răpăia pe stâncile pleșuve ale munților și, devale, se auzea ropotul șuvoaielor care se revărsau în Râul Togo.

Pe la miezul nopții, cei doi fugari trecuseră creasta și acum, în revărsatul zorilor, se apropiau de fruntaria țării. Cu tot pericolul unui coborâș pe ploaie, călărețul din față dădu pinteni calului și porni în galop. La o cotitură, unde poteca se ascundea în desișul unei păduri de fagi, opri și privi înapoi. Tovarășul de drum nu se vedea. Descălecă, șterse ochii calului de ploaie și așteptă. În curând se ivi și celălalt călăreț.

— De ce ai luat-o la sănătoasa? Vrei să-ți frângi gâtul pe ploaia asta?

— Trebuie să ne grăbim! răspunse celălalt. De aici încolo, poteca coboară lin. Trebuie să ajungem la râu înainte de revărsatul zorilor, să nu ne vadă grănicerii de pe pod. Sunt sigur că regele Emmanuel a dat poruncă să fiu prins, dacă-oi încerca să trec în Spania.

— Atunci să ne grăbim! zise tovarășul de drum și, scuturându-și gluga și mânecile de ploaie, se aruncă în șa.

Cei doi fugari erau Fernando Magellan, fostul paj de acum douăzeci și doi de ani de la curtea regală a Portugaliei, și Ruy Faleiro, un vestit astronom și geograf.

Amarnică viață dusesese Magellan din ziua când îi veni în minte s-o ia pe urmele lui Columb, descoperitorul Indiilor de Apus (Antilele de azi), depășind linia închipuită trasă de Papa de-a lungul Oceanului, spre a deosebi împărăția portugheză de împărăția spaniolă. Ceea ce tânărul paj, însuflețit de o tainică frenezie, spusese micuței Clara de Vales rămăsese doar o dorință neîmplinită. Când se trezi din această visare, se rușină. Nimeni – nici el, nici altcineva – nu știa ce se află dincolo de insulele descoperite de Columb. Erau alte